

На основу Статута Народне странке, на ванредној седници одржаној дана 22.10.2017. године, Скупштина доноси:

**ПРОГРАМ
НАРОДНЕ СТРАНКЕ**

**Београд
22. октобар 2017.**

С а д р ж а ј

Програмска начела

- 1. Спровођење нове и савремене развојне политике**
- 2. Бескомпромисна борба за социјалну правду, радничка права и боље здравство**
- 3. Неприкосновеност владавине права и грађанских слобода, као и обнављање демократских институција**
- 4. Брига за националне интересе, неговање најбољих вредности наше традиције и културе, враћање достојанства народу и држави**
- 5. Одговорно и домаћинско управљање националним ресурсима, као и пружање активне подршке пољопривреди**
- 6. Стварање безбедне државе и сигурност за све њене грађеме**
- 7. Повратак слободe мишљења и пристојности у јавни простор, јачање улоге културе и образовања, гарантовање медијских слобода**
- 8. Изградња достојне позиције за Србију у региону и свету**
- 9. Темељна измена политичког и изборног система, функционална децентрализација у Србији**
- 10. Одлучни отклон и примена санкција према појединцима који су злоупотребили јавне функције и државне ресурсе**

Народна странка је политичка организација добровољно удружених грађана и грађанки Републике Србије који прихватају, подржавају и остварују циљеве и начела Програма Народне странке, усвојеног на Скупштини одржаној у Београду, 22. октобра 2017. године. Таква одлука представља израз наше оданости и дужности према отаџбини, нашим прецима, садашњим и будућим нараштајима нашег народа.

Свесни смо да Србија пролази кроз дубоку моралну, друштвену, економску и политичку кризу.

Увиђајући да, услед вишедеценијског погрешног управљања, наш народ не остварује ни мали део сопственог потенцијала, и да економски и технолошки све више заостајемо за осталим земљама у окружењу, а поготово за развијеним светом;

Разумевајући да сиромаштво и свеprisутна корупција представљају кључне проблеме друштва;

Препознајући да актуелна власт не брине о грађанима и неретко доноси одлуке које угрожавају њихову егзистенцију и достојанство;

Уочавајући да та власт наноси озбиљну штету виталним националним интересима, као и да води неодговорну спољну политику чији је једини циљ ублажавање међународне осуде режима за корупцију, криминал и нарушавање основних људских права и слобода у земљи;

Суочени са рекордно ниским природним прираштајем, као и масовним егзодусом младих и стручних људи из наше земље;

Имајући у виду да Србија има све предуслове да у 21. веку буде успешна и просперитетна;

Свесни историјске одговорности да исправимо грешке из прошлости, да своју државу унапредимо и учинимо ефикасном;

Знајући да је велики број наших суграђана разочаран у политику и постојеће политичке групације и елите, као и да би, у одсуству снажне, демократске и патриотске организације, они били препуштени неравноправној, појединачној борби против погубног и однорођеног система;

Уверени како је, због свега наведеног, неопходно да се окупимо и организујемо око заједничких вредности и циљева;

Ми, чланови Народне странке, удружили смо се са вером и убеђењем у могућност промена, у снагу и потенцијал Србије да се усправи и превазиђе проблеме са којима се суочава, да својим ангажовањем допринесемо стварању нове политичке снаге и организације утемељене на следећим програмским начелима:

- 1. Спровођење нове и савремене развојне политике;**
- 2. Бескомпромисна борба за социјалну правду, радничка права и боље здравство;**
- 3. Неприкосновеност владавине права и грађанских слобода, као и обнављање демократских институција;**
- 4. Брига за националне интересе, неговање најбољих вредности наше традиције и културе, враћање достојанства народу и држави;**
- 5. Одговорно и домаћинско управљање националним ресурсима, као и пружање активне подршке пољопривреди;**
- 6. Стварање безбедне државе и сигурност за све њене грађеме;**
- 7. Повратак слободе мишљења и пристојности у јавни простор, јачање улоге културе и образовања, гарантовање медијских слобода;**
- 8. Изградња достојне позиције за Србију у региону и свету;**

**9. Темељна измена политичког и изборног система,
функционална децентрализација у Србији;**

**10. Одлучни отклон и примена санкција према појединцима
који су злоупотребили јавне функције и државне ресурсе.**

➤ 1. Спровођење нове и савремене развојне политике

Србија данас стагнира у готово сваком погледу, упркос томе што поседује значајне материјалне и људске ресурсе, индустријску базу, као и повољан географски положај. Ниво инвестирања је низак, иако имамо све предуслове да будемо трговинско чвориште Југоисточне Европе. Немамо јасну развојну визију нити квалитетно планирање на средњи и дужи рок. Србија данас економски заостаје чак и за земљама у региону. Јавни дуг Србије у протеклих пет година значајно је порастао, док бруто домаћи производ (БДП) бележи тек симболични раст, који не може довести до осетно бољег живота и веће запослености грађана.

Ако Србија у наредном периоду настави да се развија пузећим стопама раста, биће нам потребне скоро три деценије да удвостручимо садашњи БДП по становнику. Тако нећемо стићи никога, јер је размак превелики, а ни други не стоје – напротив, већина се креће напред брже од нас. Такав тренд морамо преокренути.

Србија заслужује боље. Након деценија патње, стагнације и одрицања, заслужујемо више. Србија има велике потенцијале у бројним привредним гранама, пре свега у пољопривреди, затим у прехранбеној, прерађивачкој, дрвној, машинској, фармацеутској и грађевинској индустрији, енергетском сектору, као и информационим технологијама. У свим овим областима стагнирамо, а можемо створити десетине хиљада нових радних места. Нова економска политика, зато, као приоритет мора имати ревитализацију ових грана, уместо да се искључиво своди на дотеривање макроекономских параметара, на терет плата и пензија грађана, као и испуњавање инструкција Међународног монетарног фонда (ММФ).

Због тога нам је неопходна нова економска политика, која ће омогућити покретање нових послова, подстицати иновативност и стварати додатну вредност, како бисмо могли да се развијемо и отварамо нова радна места. Ако се економска политика своди искључиво на „стежање каиша“ онима који ионако немају довољно – неће бити ни развоја ни радних места, а камоли штедње.

Земљу морамо што пре извести на динамичну развојну путању са темпом од преко пет одсто одрживог годишњег раста, како бисмо за нешто више од једне деценије удвостручили свој национални доходак и почели да стижемо развијеније земље. Такав убрзани раст није циљ сам по себи, већ представља материјалну основу за бржи пораст запошљавања, елиминацију сиромаштва и бољи живот грађана.

Суштински развојни циљеви, попут пораста животног и друштвеног стандарда, не остварују се аутоматски, искључиво на основу слободног деловања сила тржишта. Зато нам је неопходна промишљена и кохерентна развојна политика.

Залажемо се за развојну политику која подразумева:

- веће јавне и приватне инвестиције у инфраструктуру;
- подршку пољопривреди;
- повећање енергетске ефикасности и интензивнију употребу обновљивих ресурса енергије;
- подршку развоју приватног сектора и подстицање предузетништва,
- ревитализацију државне имовине.

Три су основне полуге за скоковит развој Србије:

- веће инвестиције;
- повећање извоза роба и услуга кроз отварање нових тржишта;
и
- омогућавање пораста личне потрошње.

Главне препреке бржем расту инвестиција јесу:

- неповерење домаћих привредника и представника страног капитала у стабилност и предвидивост правно-институционалног оквира за пословање;

- висока пореска и парафискална оптерећења на рад и запошљавање, као и велики број обавеза фирми за плаћање држави; и
- непостојање јасног развојног плана и анализе целисходности за јавне инвестиције.

Уклонићемо наведене препреке, како би ниво инвестиција у друштвеном производу достигао 25%.

Залажемо се за укидање свих дискриминаторских одредби на тржишту и једнак третман домаћих и страних инвеститора. Без домаће акумулације и инвестиција нема напретка.

Залагаћемо се за замену директних субвенција страним инвеститорима улагањем државе у регионалну и локалну инфраструктуру. На тај начин би субвенција била посредна, а изграђена инфраструктура остала би као опште добро од којег бисмо сви имали користи. Директне субвенције треба омогућити једино у случајевима када инвеститор доноси нове технологије или директно учествује у стратешкој реиндустријализацији земље.

Сматрамо да је потребно основати Национално-инвестициону банку (НИБ), која би заменила Фонд за развој и Развојну агенцију Србије, легло непотизма и партократије. НИБ би била основана посебним законом и не би вршила функцију пословне банке већ би директно финансирала инфраструктурне пројекте, а само преко комерцијалних банака и пројекте у приватном сектору.

Подржавамо успостављање јавно-приватног партнерства за велике капиталне пројекте у нашој земљи. Али, истичемо да такви уговори морају бити транспарентни – без клаузуле о тајности и са обавезном претходном изградом и објављивањем студија изводљивости.

Велике инвестиције не смеју се уговарати без претходне студије о друштвеноекономској користи. Најава стављања ауто-пута Ниш–Тирана на врх листе приоритета представља пример како не би требало радити – тих 800 милиона евра требало би пре уложити у тзв. Моравски коридор, или наводњавање земљишта у Србији.

Србија мора да искористи компаративне предности у приступу растућим, традиционалним тржиштима, што данас није случај. Наша земља, на пример, у Кину извози робу у вредности од свега двадесетак милиона евра годишње, и зато би требало да у већој мери користимо програм сарадње Кине са шеснаест земаља Централне и Источне Европе.

За бржи привредни раст није потребно само повећање инвестиција и извоза. Привредни раст подстиче и већа лична потрошња, већа тражња за трајним и потрошним добрима која се производе у земљи. Зато су потребни нова и боље плаћена радна места, виша минимална цена рада, адекватне зараде у јавном сектору, као и довођење пензија на прихватљив ниво.

Ово нису само битни развојни циљеви, већ и важни фактори привредног раста. Зато је потребно преузети одговорност да се решења за стабилизацију јавних финансија пронађу на местима на којима су проблеми и настали – у неререформисаном јавном сектору. Професионализација и корпоративизација јавних предузећа представљају неопходну меру у том циљу.

Србија не може успети без слободног, иновативног и по обиму растућег приватног сектора, и зато ћемо се залагати за смањење бирократије, поједностављење прописа и нижа пореска оптерећења на рад и запошљавање.

Истовремено, потребна нам је ефикасна и компетентна државна управа, која мора бити реформисана у складу са новом развојном политиком, као и објективном анализом учинка и потреба – а не кроз неселективно отпуштање или природни одлив људи из државне администрације.

Равномерни развој свих делова земље кључан је предуслов за давање подједнаке шансе свим нашим грађанима за напредак и успех. Такав модел развоја био би дугорочно одржив, смањио би сиромаштво, променио негативни демографски тренд и обуздао миграциони притисак на велике урбане центре попут Београда, Новог Сада и Ниша. Држава мора да стимулише изградњу регионалне и локалне инфраструктуре и капиларних путева, као и да подстиче привредну активност у унутрашњости – ако желимо да спречимо потпуно опустошење појединих крајева Србије. Морамо да покренемо запостављене крајеве наше

земље и у већој мери искористимо њихове бројне потенцијале у пољопривреди, туризму или индустрији, како би се ослободили статуса неразвијених, девастираних општина, а њихово становништво избегло опасност од апсолутног сиромаштва.

Имајући у виду све ове проблеме и изазове, иницираћемо нови друштвени договор о Стратегији развоја Србије за 21. век, чије ће остварење бити у интересу целокупног друштва – јер будућност Србије мора да буде изнад свих политичких партија и дневнополитичких догађаја. Србији је потребна висококвалитетна стратегија развоја око које ћемо окупити стручњаке, интелектуалце, чиновнике, научнике, привреднике и синдикате.

➤ 2. Бескомпромисна борба за социјалну правду, радничка права и боље здравство

У Србији се данас тешко живи упркос томе што наша земља поседује значајне материјалне и људске ресурсе, индустријску базу, као и повољан географски положај. Распрострањени су сиромаштво и незапосленост, неједнакост и несигурност, док рекордни број младих и стручних људи одлази из земље.

Појединци и породице највећим су делом препуштени сами себи, а неизграђене и нејаке институције социјалне сигурности више су на удару сталних мера штедње него промишљених реформи.

Незапосленима се не помаже да преживе, унапреде своја знања и вештине, као ни да се запосле. Социјална давања су минимална, а пензије бедне. Систем својим грађанима не омогућава да уштеде за сопствену сигурност, јер су зараде прениске.

Време је да коначно започнемо изградњу нове социјално одговорне државе у којој ће расцепкани сектори и одвојени мандати, али и недостатак средстава, престати да буду алиби за лоше стање.

Социјална држава не постоји само у најразвијенијим друштвима, нити нужно подразумева велика и неодржива издвајања.

Социјална држава постоји ако:

- остварујемо минимум социјалне сигурности и ван радног односа, у време када је глобализација наметнула флексибилна тржишта радне снаге;
- улажемо у складу са добро одмереним приоритетима, на рационалан и ефикасан начин;
- нисмо приморани да тражимо „везу“, да потплаћујемо или да одустајемо од покушаја да остваримо своја права; и
- ако у њој не раде само партијски подобни, послушни или заплашени јавни службеници.

Није истина да немамо услова и средстава да обновимо социјалну државу – прави проблем представљају незнање,

небрига и непостојање политичке воље да се држава гради на социјалној правди, као и да се подрже они којима је то најпотребније.

Ми се залажемо за увођење универзалне социјалне заштите.

Снажно подржавамо остварење визије социјалне државе у Србији, која подразумева чврсто испреpletену мрежу социјалне сигурности коју чине следеће мере и циљеви:

- социјална помоћ за немоћне и тренутно незапослене, од које могу да преживе;
- активне мере запошљавања, усмерене не само на смањење броја незапослених, већ и на оне који неоправдано дуго раде на привремено-повременим пословима или „на црно“ – у зони сиве економије;
- пристојне и одрживе пензије;
- подршка за особе са инвалидитетом, нарочито у остварењу њихових социјално-економских права и приступачности физичког окружења;
- подршка решавању проблема великог броја избеглих, прогнаних и интерно расељених људи; залажемо се за њихову пуну интеграцију у наше друштво, са посебним акцентом на решавање њиховог адекватног и трајног смештаја, легализовање новоизграђених стамбених објеката и изградњу путне и водоводне инфраструктуре, школа и домова здравља у насељима у којима су они нашли нови дом и уточиште;
- подршка за ратне ветеране и ратне војне инвалиде, за које је неопходно донети нови закон о правима бораца;
- адекватни дечји додаци; и
- бесплатне интегрисане услуге за децу и младе који су угрожени.

Незапосленост данас представља један од највећих друштвених проблема и изазова у Србији. Редован и адекватно плаћен посао представља један од кључних предуслова за очување достојанства, интегритета и независности грађана. Зато је

апсолутни приоритет нашег програма стварање услова за запошљавање људи у Србији, што актуелна економска политика не омогућава.

Нажалост, данас је доминантни механизам запошљавања партијско запошљавање, што урушава преостале стубове економије и друштва. Поражавајуће је да наши грађани не могу добити посао у јавном сектору или на јавним набавкама ако нису блиски актуелној власти. Иако је економски раст симболичан и нема битнијег пораста броја запослених, незапосленост се наводно смањује – проценат незапослених данас се реално смањује, нажалост, једино кроз масовни одлазак радно способних из земље. При томе се променама методологије, објављивањем непотпуних и непоузданих података, као и другим механизмима, прави број незапослених у Србији константно прикрива.

Сматрамо да стварање већег броја радних места мора да буде неодложни приоритет наше економске политике. У том циљу, предлажемо покретање новог циклуса јавних радова за изградњу путне, робне, водопривредне и комуналне инфраструктуре, на којима ће бити запослене десетине хиљада наших људи.

Покретање новог развојног циклуса мора укључивати и мере активне политике запошљавања младих, програме подстицања предузетништва и самозапошљавања, као и олакшице за запошљавање старијих од 50 година. Сузбијање незапослености мора бити апсолутни приоритет свих државних органа и нивоа власти.

Исто тако, инсистирамо и на реиндустријализацији земље, без које нема дугорочног и одрживог отварања нових радних места. Она ће подразумевати како ревитализацију постојећих капацитета и бивших гиганата, тако и развој нових привредних грана базираних на знању, иновацијама и савременим технологијама.

Србија има индустријску основу и велике производне системе које је могуће покренути – уколико држава има план и уколико се нађу стратешки партнери. Нова радна места настаће и отварањем заборављених или до сада недоступних тржишта, као и привлачењем великих мултинационалних компанија. Морамо

да обезбедимо бржи и лакши приступ међународном капиталу, новим технологијама и тржиштима.

Међутим, интерес капитала и либерализација тржишта не смеју угрозити егзистенцију радника. Развој земље и успешно друштво не постижу се претварањем Србије у земљу јефтине радне снаге и експлоатисаних радника.

Морамо зато паралелно да радимо на стварању услова за отварање квалитетних и адекватно плаћених радних места. Инсистирамо на максималном поштовању права радника и најбољим условима за обављање рада, као и на редовном надзору тих услова. Уважавамо синдикате као легитимне заступнике интереса радника и неопходне партнере у друштвеном договору за бољи квалитет живота и бржи развој земље.

Инсистирамо на поништењу измена и допуна Закона о раду из 2014. године, којима су умањена готово сва права радника.

Одредбе о отказним разлозима, дисциплинским санкцијама, отказном поступку и незаконитом отказу – нарочито су проблематичне. Слепим праћењем неолибералне догме у области радноправног законодавства не повећава се запосленост, већ се само продубљују неправда и несигурност, и повређује елементарно достојанство запослених.

Сматрамо да су у нашем друштву угрожени и старији грађани – пензионери. Стога захтевамо хитно укидање закона из 2014, којим су умањене пензије.

Овим законом није угрожено само мирно уживање стечених имовинских права, већ је и смањен ниво људских права. Прекршена је и Европска социјална повеља, коју смо ратификовали и која обавезује државу потписницу да свој систем социјалног осигурања одржава и постепено подиже на виши ниво. У Србији се данас не посвећује довољно пажње старијим људима, који су у неким аспектима практично постали грађани другог реда. Као ни смањење пензија, општи пад нивоа социјалне бриге за наше старије суграђане апсолутно је неприхватљив. Куповна моћ пензионера додатно се смањује, будући да су најављиване корекције износа пензија по правилу ниже од пројектоване инфлације.

Најдраматичнији показатељ опадања квалитета живота, стагнације економије, растакања социјалне државе и мањка вере у будућност јесте демографски тренд Србије. Због негативног природног прираштаја наша земља сваке године губи више од 35.000 становника – при чему се у овај број не урачунавају они који су присиљени да емигрирају. Читави крајеви Србије су пусти, а према предвиђањима Уједињених нација, уколико се нешто не предузме, до 2060. године биће нас два милиона мање. Зато је наш програм изградње развијене, социјално одговорне државе и праведног друштва у функцији промене смера овог погубног демографског тренда.

Залажемо се за активну популациону политику, која подразумева већу помоћ породици, нарочито мајкама, као и брачним паровима који децу не могу да добију природним путем.

Залажемо се за проглашење „Деценије породице“ и спровођење десетогодишњег плана финансијских и нефинансијских мера повећања наталитета у Србији. Једна од кључних мера била би оснивање Фонда за развој породице, из којег би се, уз јасно одређене критеријуме и контролу поделе средстава, пружали различити облици подршке родитељима са троје и више деце, самохраним и родитељима деце са инвалидитетом. Такође се залажемо и за увећање родитељског додатка за прво и друго дете, увођење пензија за мајке са троје деце, проширење круга жена са правом на породилску надокнаду, као и поновно увођење повраћаја ПДВ-а на храну и опрему за бебе.

Посебну пажњу потребно је посветити положају запослених жена које желе да постану мајке, како би били избегнути различити облици дискриминације током трудноће и породилског одсуства, али и непосредно по повратку на посао. Недопустиво је да се женама исплаћује умањена плата за време одсуства ради неге детета.

Не можемо бити успешно друштво ако више од половине нашег становништва није суштински равноправно. Приступ жена економским ресурсима и свим нивоима образовања, као и могућност њихове финансијске независности и утицаја на друштвене токове – морају бити систематски унапређивани, како би им била дата прилика да остваре своје потенцијале и пруже

пун допринос развоју друштва. Принцип једнакости плата за идентичне послове мора бити поштован у потпуности.

У Србији у којој се знатан део становништва бави пољопривредом, питање положаја жена на селу, њиховог пензионог и здравственог осигурања, такође сматрамо темом од прворазредног значаја.

У центру наше народне политике налази се и борба за општеномодно здравље. Сматрамо да би здравље требало да буде доступно свима, без дискриминације. Здравље је најважније јавно добро, којем ништа друго не може бити претпостављено. Стога намеравамо да покренемо широку реформу нашег здравственог система.

Систем здравствене заштите не би требало посматрати као облик потрошње, већ као круцијалну инвестицију која представља основ сваког друштвеног опстанка и развоја. Право на здравствену заштиту традиционално се сматра једним од основних људских права, и дужност је државе да својим грађанима обезбеди његово испуњење.

Систем здравствене заштите у нашој земљи већ се дуги низ година суочава са бројним проблемима. Уз мање од 300 евра издвојених средстава по глави становника, данас је готово на ивици колапса.

Потпуна зависност од политике, системска корупција, неодговарајуће законодавство и недовољно финансирање довели су до тога да здравственим системом у Србији нико није задовољан.

Пацијенти су незадовољни јер здравствене услуге добијају са закашњењем, често неадекватног квалитета и пружене у веома лошим условима. Медицинско особље је незадовољно јер је преоптерећено, ради у лошем радном амбијенту, застарелом опремом и са примањима која нису довољна за достојанствен живот, због чега у све већем броју напушта земљу.

Власт константно најављује улагања у здравство. Између осталог, помиње се и коначно активирање кредита Европске инвестиционе банке добијеног још 2008. године, али све што (ни)је урађено у мандату ове власти показује да је ова витална

грана била грубо запостављена, злоупотребљена и нестручно вођена. Нема кохерентног плана за капитална улагања, реформу здравственог система и унапређење здравствене заштите. У области здравства актуелна власт показала се потпуно не кредибилном и сва њена обећања требало би посматрати кроз ту призму.

Много је разлога за хитне промене у нашем здравственом систему. Међу њима су: неефикасност, лоша организација, неадекватан квалитет пружених услуга, проблематична расподела финансијских средстава по нивоима здравствене заштите, анахрона законска регулатива, непостојање адекватног информационог система и, с тим у вези, ни праћења и контроле квалитета услуга и потрошње. Посебно је забрињавајуће стање у погледу превенције која је готово потпуно запостављена, па је смртност од болести са могућношћу раног откривања и успешног лечења изузетно висока.

Суштина неопходних промена јесте успостављање таквог модела који ће у постојећим условима обезбедити адекватну и потпуну здравствену заштиту свих грађана, и очување и унапређење здравља становништва уз коришћења светских искустава.

Морамо успоставити систем у којем ће свим грађанима бити обезбеђена ефикасна, равноправна и лако доступна здравствена заштита, како би био продужен њихов животни век и повећан ниво квалитета живота. Здравственим радницима мора бити обезбеђен рад у нормалним условима и уз адекватна примања.

Сматрамо да је потребно окупити и покренути широки друштвени фронт за спровођење здравствене политике чији су основни циљеви:

- унапређење квалитета и ефикасности здравствене заштите, равноправно доступне свим грађанима;
- унапређење регионалне организације система здравствене заштите;
- постављање пацијента у центар система, уз пуно уважавање његових потреба, права и достојанства;

- стварање услова за нову популациону политику усмерену на обнављање становништва;
- омогућавање праћења нових технологија и примене нових лекова и медицинских средстава;
- подизање свести о значају здравог живота, превентивне медицине и раног откривања болести;
- финансијска стабилност система и стварање услова за његово унапређење; и
- креирање савременог информационог система ради веће ефикасности и адекватнијег праћења продуктивности и квалитета рада.

Промене за које се залажемо обезбедиће услове за:

- јачање примарне и превентивне здравствене заштите;
- унапређење регионалне организације система здравствене заштите;
- редефинисање система здравственог осигурања уз проналажење нових извора финансирања;
- интеграцију приватног сектора у јавни здравствени систем;
- стварање законских и других услова за пројекте јавно-приватног партнерства у здравству;
- адекватна улагања у здравствену инфраструктуру и модернизацију наших болница и клиничких центара;
- рационално вођење кадровских ресурса кроз политику образовања и адекватнију континуирану едукацију здравствених радника;
- стандардизацију дијагностичких и терапијских процедура кроз водиче добре клиничке праксе и фармакотерапијске протоколе базиране на научним доказима; као и
- развој здравственог туризма.

Главни носиоци здравствене заштите требало би да буду институције примарне заштите, јер је то много јефтиније у односу

на све остало. Јачањем превентивне и примарне здравствене заштите решава се већина проблема на основном нивоу, уз истовремено смањење оболевања становништва кроз примену превентивних мера. Домови здравља морају имати довољан број лекара, а пацијентима мора бити омогућено да се уз обавезно државно осигурање лече и у приватним амбулантама. Сматрамо такође да би у праксу требало да вратимо институт породичног лекара.

Евидентно је да постоји раскорак између утврђених права из здравственог осигурања и финансијских могућности за испуњење очекивања осигураника. Овај раскорак у будућности ће бити све већи, због чега морају бити пронађени алтернативни извори финансирања који подразумевају: одвајање додатних буџетских средстава, средства добијена из приватних фондова здравственог осигурања и средства од здравственог туризма.

Нужне уштеде у систему здравства требало би остварити и кроз развој домаће фармацеутске индустрије, посебно производње генеричких лекова који имају и значајни извозни потенцијал.

У развоју здравственог туризма потребно је остварити сарадњу са нашом дијаспором, која има велико поверење у неке од наших здравствених институција, пошто су још у стању да пруже квалитетну услугу по цени нижој у односу на иностранство. Извесно је да би фондови здравственог осигурања у земљама са значајном српском дијаспором прихватили израду обострано повољних уговора за лечење наших грађана из дијаспоре у Србији.

Међутим, чак ни најефикаснији здравствени систем не може подмирити потребе становништва ако јавно здравље не постане приоритет државе на свим нивоима и у свим областима.

Неприхватљиво је да становници многих градова Србије данас немају воду за пиће и елементарну санитарну инфраструктуру, да постоји преко три и по хиљаде дивљих депонија, бројна јаловишта, као и да је степен загађења ваздуха на бројним тачкама наше територије међу највишим у Европи.

Нема тог циља нити интереса који може да оправда нарушавање здравља наших људи и наше деце. Развој привреде и друштвене активности зато мора бити заснован на принципима одрживог

развоја и заштите животне средине. Основни мото нашег ангажовања у овој животно важној области јесте – здравље у центру свих државних политика и здравље доступно свима.

➤ 3. Неприкосновеност владавине права и грађанских слобода, као и обнављање демократских институција

Без правне државе и ефикасног правосуђа не може бити ни поверења народа у своју државу, праведног и безбедног друштва, заштите елементарних права и слобода, услова за успешно пословање и инвестиције, поверења у Србију на међународном плану, нити достојанствених и слободних грађана.

Све промене и реформе у правосуђу протеклих десет и више година спровођене су уз објашњење да ће допринети унапређењу ефикасности и бољем приступу правној заштити већег броја грађана. Испоставило се да су многе од њих дале неодговарајуће резултате, а у неким случајевима чак и супротне од жељених.

Сведоци смо бројних аномалија које подривају правну државу у Србији, као што су:

- неједнак третман појединаца пред законом;
- селективна примена закона;
- неодговарајућа уставна, законска и подзаконска регулатива у области правосуђа;
- изостанак судског епилога у случајевима са озбиљном криминалном тематиком;
- несавесно управљање или злоупотреба институција од стране појединаца на руководећим местима у правосуђу или око њега, односно група, зарад остварења појединачних или личних интереса, на штету општег;
- спорост и недоступност правде;
- огромне несразмере између броја лица лишених слободе (ухапшених или притворених) и броја осуђених лица, услед чега је држава у обавези да плаћа енормне своте новца на име материјалне и нематеријалне одштете;
- медијски вођене истраге, чији је циљ протеривање критичког мишљења из јавног живота и усмеравање правосудних органа у жељеном смеру;

- притисци, директно мешање и покушаји утицаја на рад правосуђа; као и
- одлагање, или опраштање дугова привилегованим појединцима и компанијама (правним лицима), уз истовремено усавршавање начина наплате обавеза најсиромашнијих грађана.

Ради промене система који данас у бројним случајевима није у стању да обезбеди правду, или макар правичност, неопходно је у потпуности унапредити правосуђе и ослободити га притисака, директног мешања, утицаја и зависности од извршне власти.

Судство мора бити ефикасније и потпуно независно и самостално у свом раду. Број судија, судијских помоћника и запослених у судовима, треба да буде сразмеран радној оптерећености (према броју предмета и другим критеријумима), али и оптималан за успешно обављање судских послова. Надлежност над судским буџетом требало би да пређе на Високи савет судства.

Тужилаштво мора имати независност и самосталност у раду, сагласно Уставу и закону (који ће бити подложни изменама, сагласно савременим и општеприхваћеним стандардима и пракси). Такође, мора се сразмерно повећати број заменика јавних тужилаца, тужилачких помоћника и осталих запослених, јер их је тренутно премало имајући у виду повећан обим посла услед увођења тужилачке истраге.

Адвокатура као самостална и независна правосудна професија мора остати јасно дефинисана уставна и законска категорија. Правда мора бити доступна свима, без обзира на имовинско стање, тако да се мора пронаћи начин да бесплатна правна помоћ буде доступна свим сиромашним грађанима.

Уставни суд мора добити место које заслужује у правном систему сваке озбиљне државе. Он је окосница изградње и очувања правне државе. Нажалост, сведоци смо да се данас често доносе закони и уредбе који су упитни са аспекта Устава, а да Уставни суд не реагује благовремено. Независност и интегритет Уставног суда зато морају бити обезбеђени, а предложене судије људи са највишим стручним и етичким квалификацијама.

Посебно питање представљају независне институције које су под нечувеним притиском власти – од ускраћивања финансирања, преко неусвајања извештаја и препорука, до медијске сатанизације. Државна ревизорска институција, Комисија за заштиту конкуренције, Комисија за хартије од вредности, Регулаторно тело за електронске медије и друге институције, Заштитник грађана, Повереник за информације и заштиту података о личности и Повереник за равноправност по Уставу и закону представљају гаранте правне државе и инструменте против самовоље власти. Оне би требало да омогуће заштиту грађана и уређену тржишну утакмицу, као и да оснаже поверење народа у државу.

Посебну пажњу потребно је посветити борби против криминала, корупције и насиља. Због свог транзитног положаја и слабих институција Србија представља подручје на којем интензивно делују организоване криминалне групе, на чијем се сузбијању није довољно урадило.

Декларативна борба против криминала и корупције, а нарочито против тзв. високе корупције показала се више као политички маркетинг актуелне власти, него као скуп озбиљних активности на изградњи јачих институција и веће одговорности носилаца власти. Владају двоструки аршини, у зависности од блискости одређених приватних и пословних субјеката центрима моћи. Јавне набавке и тендери велике вредности не спроводе се на фер и независан начин, док партијско запошљавање добија алармантне размере.

Држава такође показује недостатак воље и да се обрачуна са хулиганизмом, а политичка и вербална агресија која се константно емитује са врха државе подстиче насиље на свим нивоима друштва.

Због свега овога, сматрамо неопходним промоцију и проглашење политике нулте толеранције према криминалу, корупцији, партократији, као и према свима који желе да државу и грађане држе у страху.

Посебну пажњу усмеравамо на процес израде и доношења закона, који мора бити потпуно јаван, уз отворену и стручну дебату. Недопустиво је искључење из легислативног процеса

читавих професија, струковних група, синдиката, пензионера, као и свих осталих на које одређени закон може имати утицаја. Начин на који се бирају народни посланици није до те мере репрезентативан да би у процесу доношења закона била изостављена комуникација са грађанима и стручним удружењима.

➤ 4. Брига за националне интересе, неговање најбољих вредности наше традиције и културе, враћање достојанства народу и држави

Србија је држава свих грађана који у њој живе, али и матица српског народа. Демократско, грађанско и национално начело нису међусобно супротстављени, они иду руку подрuku.

Залажемо се за постизање праведног и одрживог решења за сва отворена питања у вези са АП Косово и Метохија, уз пуно поштовање Устава Србије, Резолуције СБУН 1244 и међународног права.

Положај културног, а самим тим и националног идентитета у Србији тачно одсликава суноврат и националних и универзалних вредности у нашем друштву. Тај суноврат није спонтан, већ је последица свесног запостављања вредности у овој сфери, чији је циљ долажење до лаке зараде, а код грађана умањење свести о друштвеној реалности.

Немогуће је извршити темељну промену система о којој говоримо, уколико се не одупремо садашњој владавини простоте и агресивне пропаганде у нашем јавном простору.

За разлику од Србије, у Европи тренутно постоји супротан тренд: све више пажње поклања се култури и културном наслеђу, ради очувања идентитета и националног достојанства. Народи без идентитета и достојанства ризикују да у преломним историјским тренуцима остану збуњени, немоћни да формулишу праве циљеве и неспремни да се издигну изнад личног егоизма појединаца.

Залажемо се за активну културну политику, којом би била оживљена свест о аутентичним вредностима наше културне традиције, учинивши их доступним сваком грађанину.

Схваћена на овакав начин, културна политика представља један од кључних задатака који стоје пред државом и њеним институцијама. Циљеви такве културне политике, између осталог, били би и што бржи завршетак Великог речника српског језика, затим дигитализација српског културног наслеђа,

отварање нових поставки у Народном музеју и Музеју савремене уметности, подршка оснивању културних установа широм Србије, као и заштита средњовековног наслеђа, посебно наших споменика културе на Косову и Метохији.

Србија има своју културу и своју традицију – не мора, дакле, да их измишља, но потребно их је приближити нашим грађанима, и на разумљив и модеран начин представити свету.

Културна политика такође би требало да има кључну улогу и у повезивању Срба у региону, као и у оживљавању веза наше дијаспоре са матицом. Србија која поштује себе и сопствени идентитет, има услова да постане културни Пијемонт за Србе у региону и у расејању.

Ризница културе српског народа додатно је обogaћена прожимањем са културном традицијом припадника националних мањина које живе у Србији.

Етничка разноликост наше земље је наша предност и снага, а не слабост. Залажемо се за очување мирног суживота и толеранције између већинског народа, Срба, и припадника националних мањина: Албанаца, Бошњака, Бугара, Влаха, Црногораца, Хрвата, Мађара, Македонаца, Рома, Румуна, Русина, Словака, и других етничких заједница. Снага једног друштва не лежи у затворености и самољубљу, него у отворености и вештини плодотворног учења, кроз спој различитих наслеђа и искустава. Чуваћемо права мањина и настојати да буду унапређена, поготово у култури, образовању и информисању.

Поштујемо историјске, економске, културне и друге специфичности, као и Уставом гарантовану аутономију АП Војводине.

➤ 5. Одговорно и домаћинско управљање националним ресурсима, као и пружање активне подршке пољопривреди

Сматрамо да је свака власт дужна да брижљиво чува националне ресурсе, јер они представљају основу просперитета не само наше, већ и будућих генерација. Зато ће наш апсолутни приоритет бити домаћинско и одговорно управљање тим ресурсима, уз забрану отуђења јавних и државних предузећа од националног значаја.

Једно од најважнијих питања опстанка и очувања наших националних ресурса у 21. веку јесте и питање енергетске безбедности и ефикасности. Лоше управљање енергетским системом представља велику препреку развоју Србије, као и један од извора сиромаштва. Србија данас бележи најнижи степен енергетске ефикасности у Европи. Трошимо четири пута више енергије по јединици друштвеног производа од просека у земљама ЕУ. Наш енергетски сектор одликује велика инерција – практично је препуштен сам себи, троши се и урушава. Грађани имају привид да је све у реду, јер експлоатишемо систем који су пре четрдесет година изградиле и уредили они који су мислили на енергетску будућност земље. То наследство је на измаку.

Елиминација корупције, јавашлука и партијских кадрова из енергетског сектора мора бити неодложан задатак.

Зато је Србији неопходна дугорочна стратегија за енергетику, која укључује повећање ефикасности система, укључивање обновљивих извора енергије и јачање улоге Србије на регионалном тржишту. Залажемо се за инвестирање у „Електропривреду Србије“ (ЕПС), за њену корпоративизацију и професионализацију. Противимо се приватизацији ЕПС-а јер сматрамо да је то један од наших најважнијих националних ресурса.

Противимо се давању странцима у концесију београдског аеродрома „Никола Тесла“, без јасне економске анализе, развојног плана овог стратешког објекта и студије изводљивости.

Пољопривреда у Србији има највећи потенцијал за раст, услед значајних неискоришћених ресурса. Међутим, уместо развоја и

модернизације, рурални делови наше земље суочени су са стагнацијом и депопулацијом. Нема општег регистра пољопривредног земљишта, власничка структура је нејасна, а сваке године готово пола милиона хектара остане необрађено. Већина пољопривредних газдинстава у лошем је положају, док пољопривредници нису адекватно покривени социјалним услугама. Пољопривреду у Србији данас карактеришу релативно ниске откупне цене, умањење субвенција, слаба заштита од нелојалног увоза, финансијска неликвидност, слаба информисаност пољопривредника, неразвијен систем наводњавања, те одсуство јасне државне стратегије.

Зато ћемо се залагати за усвајање и имплементацију савремене политике руралног развоја, која ће бити у функцији унапређења радних и социјалних услова живота на селу, са посебним нагласком на породичним пољопривредним газдинствима. Предложимо оснивање аграрног инвестиционог фонда за капитална улагања у пољопривреду – наводњавање, заштиту од поплава и слично.

Сматрамо да је потребно донети додатне мере за подстицање органске пољопривреде. Залажемо се за враћање субвенција по хектару на ниво из 2012, под условом да се земља активно обрађује. Иницираћемо доношење закона о подршци пољопривредним задругама, којим би држави и локалним самоуправама било стављено у задатак да подстичу задругарство. Неопходно је домаћу пољопривредну производњу нецаринским мерама заштитити од субвенционисаних пољопривредних производа које извози Европска унија (ЕУ). Залажемо се за онемогућавање продаје пољопривредног земљишта страном капиталу, као и њеног давања у закуп мимо јавних тендера и устаљених транспарентних процедура.

Залажемо се да извори вода у Србији буду у власништву домаћег капитала.

➤ 6. Стварање безбедне државе и сигурност за све њене грађане

У свету који се убрзано мења, Србија мора имати адекватан одговор на спољне безбедносне претње, као и способност да заштити свој суверенитет и територијалну целовитост. Данас у Србији не постоје основни предуслови за вођење ефикасне безбедносне политике: привреда стагнира, осећај немоћи и резигнација доминира друштвом, нема стратешког промишљања ни планирања, недостаје разумевање актуелних глобалних трендова, а државне институције све су слабије и компромитованије.

Ефикасни систем безбедности мора да штити и државу и грађане. Грађани данас немају поверења у сопствену државу, јер не осећају да апарати силе раде превасходно у њиховом интересу. Живимо у држави од које грађани зазиру.

У недостатку јасне доктрине, као и политичке воље да се ради у јавном интересу, сведоци смо снажне персонализације безбедносне политике Србије и произвољног одлучивања у питањима од значаја за одбрану и сигурност.

У последње време сведоци смо и вештачког подизања међунационалних тензија у региону, искључиво у маркетиншке и политикантске сврхе, чиме се преузима реални ризик од угрожавања безбедности грађана Србије – што представља врхунску неодговорност и недржавничко понашање.

Истовремено, буџетски издаци за одбрану се у последњих пет година смањују што, имајући у виду међународно и регионално нестабилну ситуацију, угрожава национални интерес.

Финансијска средства намењена за опремање и обуку Војске недопустиво су ниска, а због нерационалне и неефикасне организације надлежног министарства, процентуално високи персонални трошкови служе као оправдање за понижавајуће ниске плате припадника Војске. Ми имамо светлу војну традицију и ниједна генерација политичара не би смела себи да узме за право да је нарушава, нити да понижава српску униформу.

Упорно се превиђају, скривају и умањују економски, социјални, демографски, еколошки, информатички и енергетски изазови по

безбедност, како грађана тако и државе, који непосредно проистичу из њене дубоке и свеобухватне кризе. Упозоравамо да константно тражење „унутрашњег непријатеља“ служи партијским и дневнополитичким интересима, а не подизању нивоа безбедности грађана и државе.

Ми сматрамо да би Србија требало да буде војно неутрална, што ћемо унети и у Устав. То са собом повлачи неопходност адекватног инвестирања у одбрану и безбедност.

Залажемо се да буџетски издаци за одбрану буду повећани, што би имало и одређене посредне позитивне ефекте по читаву привреду. Наша наменска индустрија требало би да има још већу улогу у изградњи аутономије и независности домаћег програма опремања војске, али и да значајније извози на трећа тржишта.

Сматрамо изузетно важним да наша земља има снажну, обучену и модерно опремљену војску, полицију и службе безбедности, над којима ће бити Уставом и законом наложени и остварени демократска цивилна контрола и јавни надзор. Сматрамо да је недопустива свака злоупотреба служби безбедности и апарата силе.

Покренућемо израду нове војне доктрине и стратешких докумената у вези са одбраном и безбедношћу, који ће узети у обзир актуелне трендове у регионалном и глобалном оквиру, као и специфичне претње и изазове за Србију. Уз традиционалне претње које произлазе из наших унутрашњих отворених питања, попут статуса Косова и Метохије, Србија посебну пажњу мора посветити неконтролисаним и нерегулисаним миграцијама, као и порасту међународног тероризма и екстремизма.

Залажемо се за измену закона са циљем утврђивања стручних критеријума за избор начелника Генералштаба, те орочавања његовог мандата, и указујемо да би приликом именовања, постављења и разрешења високих официра требало стриктно водити рачуна о критеријумима војне професије.

Наша је политичка и морална обавеза да националну и индивидуалну безбедност штитимо као врховно јавно добро.

➤ 7. Повратак слободe мишљења и пристojности у јавни простор, jачање улоге културе и образовања, гарантовање медијских слобода

Живимо у време недовољног поштовања људских права, ограничавања слобода, као и укидања стечених права грађана у нашој земљи. Све се то спроводи под лажним изговорима борбе против „унутрашњих непријатеља“ и наводног сузбијања нестабилности у држави. Ово је апсолутно неприхватљиво. Дубоко верујемо да Србија не може бити успешна ако не одбранимо елементарне слободe и људска права и не спречимо све видове дискриминације. У Србији су идеје патриотизма и личних слобода увек ишле руку подруку, а највећа национална достигнућа остваривали смо управо онда када смо неговали слободно друштво и слободан дух.

Морамо да повратимо слободан, критички, пристojни и цивилизовани дијалог у јавни простор. Инсистираћемо на jачању улоге просвете и културе, као и на успостављању високих стандарда у стварању културних, образовних и медијских садржаја. Нема успешног друштва и слободних грађана без слободe научног и уметничког стваралаштва, и слободe медија.

Како бисмо постали истински слободно друштво и слободни људи, морамо да покренемо свеопшти културно-просветни препород. У том циљу морамо поново надоградити девастирани образовни систем у нашој земљи. Јер, просвета је данас девалвирана, понижена и маргинализована. Прећутним одобравањем праксе куповине диплома и звања, некритичком акредитацијом приватних факултета и смањивањем плата просветним радницима, грађанима се шаље сигнал да знање није кључна вредност, као и да труд, рад и објективна заслуга нису врлине које ће бити адекватно награђене.

Знање је предуслов успеха не само појединца, него и државе – наш циљ је да наша држава постане земља знања. А како бисмо постигли да Србија постане земља знања, захтевамо, као предуслов, одлучно кажњавање праксе куповине диплома и звања, као и преиспитивање процеса акредитације приватних факултета.

Наставницима и професорима потребно је вратити достојанство и ауторитет, а ученицима и студентима омогућити да стекну знање од којег могу успешно да се формирају као самостални грађани који зарађују за пристојан живот.

Србија се данас суочава са бројним системским проблемима у области образовања. Рано образовање препуштено је сиромашним локалним самоуправама, средње образовање није обавезно, а притом је и застарело, док се стандарди у високом образовању непрестано спуштају.

Образовање је врхунско јавно добро, које мора бити квалитетно и доступно свима. Потребно је да просвета испуни следеће фундаменталне циљеве:

- образовање долазећих нараштаја, кадрих да се еманципују и слободно остварују своје животне циљеве, независних и самосталних, отпорних на демагогију, свесних својих талената, знања и способности, кадрих да утичу на своје непосредно окружење и друштво у целини; и
- едукација образовних профила у складу са савременим технолошким трендовима и развојним потребама друштва.

Подизање нивоа образованости нације, отворене за нова стручна и научна знања, са развијеним културним потребама и изграђеним етичким вредностима, задатак је који не трпи одлагање, одсуство воље или правдање недостатком новца. Због тога је обавеза државе да непрестано улаже у просвету и да је развија, од предшколског и школског, преко средњошколског до факултетског нивоа.

Будући да образовни систем формира целокупно друштво и представља кључни фактор од којег зависи успех нације у садашњем и будућем времену, залажемо се за повећање издвајања за образовање, укључујући и адекватне зараде просветних радника.

Инсистираћемо на доношењу дугорочне стратегије образовања, али такве која ће бити у складу са потребама развоја Србије, савременим светским стандардима, и њеном славном традицијом.

Посебан и значајан део наше културне реалности представљају медији. Они традиционални су под ударом економске кризе претрпели бројне промене. Нови медији, пре свега дигитални, променили су начин информисања и обезбедили глобалну доступност информацијама у реалном времену. Стиче се утисак да се Србија у тим променама није снашла. Систем укидања државног финансирања у медијима није до краја спроведен, а многи локални медији угашени су или претворени у партијске. Упоредо с тим, као друштво изложени смо агресивној пропаганди усмереној на улепшавање стварности и изградњу култа личности. Фаворизовањем таквог система информисања, уз објективне проблеме економске природе, из медија се истерују они који држе до професионалне етике и стандарда. Таква пракса мора да престане.

Држава јавним сервисима мора обезбедити стабилне изворе финансирања, и учинити их независним од власти и способним за тржишно функционисање.

Поштовање елементарних стандарда новинарске професије не сме да зависи од власничке структуре, а држава кроз своју регулаторну и надзорну функцију мора да омогући квалитетно информисање и образовање. Залагаћемо се за одвајање власничке од уређивачке функције у медијима, као и за слободан и неометан рад регулаторних агенција и санкционисање медијских садржаја којима се крше закон или јавни морал.

➤ 8. Изградња достојне позиције за Србију у региону и свету

Живимо у време тектонских промена на међународном плану. Оне се не тичу толико распореда снага, колико умножавања глобалних и регионалних актера, измењене динамике односа између кључних играча, усложњавања позиције малих држава, као и мноштва сценарија који могу произаћи из актуелних дешавања. Наше време карактеришу повратак реализма у међународне односе, вишеполарност, плурализам доктрина, формирање геополитичких макрорегиона, као и глобални ефекти регионалних криза.

Нажалост, услед непотпуног разумевања актуелних прилика и трендова, негативне селекције дипломатског кадра, недостатка развојне стратегије и чињења нерационалних спољнополитичких концесија, резултати изостају, а Србији већ отворена врата недовољно се користе и временом поново затварају. Без паметне спољне политике могли би бити угрожени сви државни и национални циљеви, као што је показало трагично искуство деведесетих година прошлога века.

Србији је потребна нова регионална политика, која искључује емоције и популизам, а разуме суштинске интересе државе и народа.

Неопходно је дати приоритет функционалној сарадњи, заснованој на заједничким рационалним економским, трговинским и енергетским интересима. Таква сарадња требало би да од наше земље начини чвориште региона, као и да промени перцепцију Србије као слабе државе, спремне на уступке на уштрб сопствених интереса. Само она може довести до истинске нормализације односа народа и земаља у региону.

Положај нашег народа у окружењу по многим је питањима незадовољавајући. Потребно је да Србија за своје националне мањине обезбеди највише стандарде, али и да инсистира на тим стандардима за Србе у суседним државама.

Посебно је важно да, у складу са националним интересима и Дејтонским споразумом, поштујући интегритет Босне и Херцеговине, негујемо и унапређујемо посебне односе са

Републиком Српском. Такође се залажемо и за одржавање веза и блиске сарадње са Црном Гором, на основу традиционалних историјских, културних и економских веза, у интересу наших сународника који у њој живе.

Србија мора да сарађује са целим светом, али су за нас од посебног значаја Европска унија, Русија, Сједињене Америчке Државе (САД) и Кина.

Србија несумњиво припада европској породици народа. Због тога је потребно наставити приступне преговоре са Европском унијом, у мери у којој они доприносе заштити националних интереса и увођењу европских стандарда у друштво и привреду, пажљиво пратећи институционалну еволуцију ове, за нас кључне политичко-економске организације.

Интерес Србије представља успостављање модерног европског друштва, заснованог на владавини права, снажним институцијама, ефикасном и независном правосуђу, као и заштити људских права. Успоравање проширења ЕУ не сме бити изговор за недостижање европских стандарда у нашој земљи. Компликације у процесу приступања потребно је компензовати продубљивањем билатералних односа са кључним европским државама.

Изузетно су важни и неговање и унапређивање историјског партнерства са Руском Федерацијом, која представља компаративну предност и додатни ослонац наше земље у међународним односима.

У складу са тим неопходно је проширити садржај и обим слободне трговине, и интензивирати технолошку и културну размену.

Сједињене Америчке Државе су и даље најутицајнија земља на свету. Зато би сарадњу са САД требало подићи на виши ниво и она мора покривати, поред државне администрације, и Конгрес, утицајне институте, пословну елиту, медије, лобистичке организације, ангажоване интелектуалце и нашу дијаспору.

Кина постаје глобални економски лидер, што ствара прилику да се у оквиру тешње и функционалније билатералне сарадње, која је подигнута на стратешки ниво 2009, поспеши привреда и

модернизује инфраструктура наше земље. Повољан геосаобраћајни положај Србије отвара бројне могућности које, нажалост, не користимо довољно. У том контексту Кина може бити стратешки партнер Србије и значајни извор капиталних инвестиција.

Свет је постао много сложенији и знатно непредвидљивији, што са собом носи веће опасности за мање актере, а с друге стране, нуди нове шансе и прилике.

Србија не сме себи дозволити да буде невидљива на међународној позорници, јер тиме себи сужава маневарски простор и повећава ризик да постане колатерална штета у међусобном одмеравању снага моћнијих актера. Мале државе имају на располагању бројне инструменте за деловање на међународној сцени, уколико су умешне и одважне.

Како би остварила ове циљеве, Србија би требало ефикасније да примењује следеће методе:

- специјализацију за конкретне области у међународним активностима;
- тражење ширег круга савезника уношењем сопствених интереса у шире принципе и међународне трендове;
- проактивни приступ у међународним форумима, константну иницијативу у мултилатералној дипломатији и истицање кандидатура за одговорна места у међународним организацијама;
- закључивање свеобухватних билатералних уговора са развијеним земљама, ширење зоне слободне трговине са земљама у ближем и даљем окружењу, као и ревитализацију економских односа са некадашњим традиционалним тржиштима за нашу привреду; као и
- јачање мреже дипломатско-конзуларних представништава у свету, у сагласју с актуелним међународним трендовима и националном развојном стратегијом, уз повећање квалитета и информисаности дипломатске службе.

Само разгранати међународни контакти и сарадња могу нашој земљи и грађанима да обезбеде преко потребну стабилност, безбедност, углед, достојанство и шансе за снажнији развој.

➤ 9. Темељна измена политичког и изборног система, функционална децентрализација у Србији

Постојећи политички и изборни систем у Србији не служи интересу народа, већ врхушкама у политичким партијама које га немилице злоупотребљавају. Данас у политичком систему имамо мањак људи од интегритета, а вишак послушника, који су зарад личних привилегија спремни да раде све што им те врхушке наложе. С тим у вези, један од наших приоритета биће реформа изборног система, који тренутно ствара и подстиче ауторитарне и лидерске странке, а у други план потискује мислеће, слободне, вредне, креативне и остварене људе.

Јасно ћемо разграничити и спречити злоупотребу, међусобно преплитање и сукоб три гране власти: извршне, законодавне и судске. Власт и политичке институције морају да служе интересу народа, а не интересима партијских вођа. Залагаћемо се за увођење персонализованог пропорционалног изборног система на свим нивоима, да грађани знају за кога гласају и ко ће их представљати у локалном и републичком парламенту.

Подржавамо рад локалних самоуправа, залажемо се за функционалну децентрализацију, подстицање одрживог локалног развоја и приближавање државе грађанима како би државна управа и локалне самоуправе постале ефикасни сервис њихових интереса.

Сматрамо да је потребна активнија и разноврснија подршка раду локалних самоуправа. До првог контакта грађана са државом долази на нивоу локалне самоуправе, а мало је оних који би се данас могли похвалити позитивним искуством. Проблем најчешће није у самим органима и представницима локалне самоуправе, већ у њиховој координацији и комуникацији са централним нивоима власти.

Залажемо се за деполитизацију, професионализацију и модернизацију локалних услуга – управљање неком локалном установом као што је културни центар или обданиште не сме више бити питање припадности партији на власти и поседовања партијске књижице – руководиоци морају бити изабрани на

јавним конкурсима и заштићени од политичких утицаја и притисака.

Неопходно је успоставити одрживи систем финансирања – нагласак би требало ставити на проширење изворних прихода локалне самоуправе, као и на пуну транспарентност финансирања. Потребно је успоставити оквир у којем су „правила игре“ унапред позната и јасна, а средства која градови и општине добијају од републичке власти не зависе од политичке странке него од објективних критеријума. Локалне самоуправе морају имати довољно средстава за ангажовање професионалних агронома и пројектних менаџера, који би стално били на услузи становништву.

➤ 10. Одлучни отклон и примена санкција према појединцима који су злоупотребили јавне функције и државне ресурсе

Одлуку доносимо уз спремност да преузмемо одговорност за решавање актуелних проблема, али и уз обавезу да обесхрабriamo сваки будући покушај кршења права наших грађана. Изградићемо систем којим ће у Србији бити спречено компромитовање јавних интереса.

Одлучно ћемо се залагати за санкционисање свих појединаца који су злоупотребили, грубо повредили, или компромитовали јавни интерес. Због тога ћемо донети и доследно примењивати закон о пореклу имовине и закон о лустрацији. Циљ доношења ових закона биће да се непочинства свих носилаца власти никада не понове, а нарочито не она којима су озбиљно прекршена и угрожена основна људска права и слободе.

Залажемо се да се за све, а нарочито за јавне функционере, законом о пореклу имовине омогући испитивање и проверавање њихове имовине, у циљу утврђивања евентуалног конфликта интереса, трговине утицајем или нелегалног богаћења.

Залажемо се да у кривични закон поново буде враћено кривично дело незаконитог богаћења као одговарајући правни механизам процесуирања свих оних који не могу да докажу да је њихова имовина стечена на легалан начин.

Увешћемо принцип незастаривости за сва кривична дела почињења током процеса приватизације некадашње државне и друштвене имовине, како би спречили њено даље пљачкање и друго незаконито отуђење.

* * *

Ми, грађани и грађанке Републике Србије, удружени у Народну странку, желимо да покренемо процес темељних промена постојећег система, на основу изложеног Програма.

Вођени визијом, начелима, циљевима и идејама нашег Програма, наступамо са оптимизмом и новом енергијом, одлучни да дамо кључни допринос обнови и препороду свог народа и државе.

Уверени у исправност и коначну победу наших програмских циљева и идеја, са великим поштовањем излазимо пред народ Србије и тражимо вашу подршку!

Председавајући
Скупштине
Народне странке
Мирослав Алексић

Председник
Народне странке
Вук Јеремић
